

Mozus grāmatu ekseģēze

Akadēmiskie kredītpunkti

6 KP (9 ECTS)

Iepriekšējo kursu prasības

Apgūts kurss *Bībeles pārskats*

Apstiprināts

Metodiskajā komisijā (augusts, 2021.)

Kursa autore

Mg. theol. Laila Čakare (laila.cakare@lut.edu.lv)

Saturs

Šajā kursā studenti gūst dziļāku ieskatu piecās Mozus grāmatās, kas viedo Toru jeb Pentateuhu. Kursa ekseģētiskā metode balstīta uz Bībeles galveno mācību – Bauslības un Evaņģēlija – atpazīšanu un nošķiršanu. Bauslības nosacījumi un upurēšanas rituāli kursā tiek skatīti Jaunās Derības kontekstā, veicinot studentu izpratni par Vecās un Jaunās Derības vienotību. Kursā uzmanība tiek pievērsta Vecās Derības Israēla vēstures notikumiem, kuri priekšpasludina Kristus un Dieva valstības nākšanu, kā arī Israēla tuksneša klejojumu līdzībai ar Dieva tautas un katra individuālā ticīgā dzīves gājumu ceļā uz apsolīto Dieva tuvumu. Kursa gaitā tiek apgūta un nostiprināta nepieciešamo teoloģisko terminu un jēdzienu lietošana (kā, piem., iedzimtais grēks, ticība, pravieša aicinājums, Bauslība, Evaņģēlijs, Dieva apsolījums, Glābējs u.c.). Tādējādi kurss veido ciešu saikni ar citiem LA kursiem bibliskās un sistemātiskās teoloģijas jomās.

Mērķi

- Padziļināt studentu izpratni par Vecās Derības rakstiem – piecām Mozus grāmatām;
- veicināt studentu izpratni par saikni starp Mozus grāmatām un Jauno Derību;
- veicināt studentu spēju lietot Mozus grāmatas kalpošanā un savā ticības dzīvē.

Sasniedzamie rezultāti

Zināšanas

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti zinās:

- Mozus grāmatu saturu un tematiku;
- šajā kursā lietoto teoloģisko terminu nozīmes.

Vērtēšana

Prezentācijas 1, 2
Starppārbaudījums
Eksāmens

Prasmes

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas studenti pratīs:

- argumentēti pamatot Mozus grāmatu saistību ar Jauno Derību; Prezentācijas 1, 2
- lietot atbilstošu teoloģisko terminoloģiju; Starppārbaudījums
- saskatīt Mozus grāmatu nozīmi kristieša ikdienas dzīvē. Eksāmens

Kompetences

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas, studenti spēs:

- analizēt konkrētu Rakstu vietu no Mozus grāmatām visas Bībeles (tai skaitā Jaunās Derības) kontekstā; Starppārbaudījums
- skaidrot Mozus grāmatu nozīmi ticības pamatu veidošanā. Eksāmens

PILNA LAIKA STUDIJAS

Lekciju un semināru plāns

<i>Tēma</i>	<i>Ak. st.</i> <i>(45 min)</i>
1 Ievads. Tora / Pentateuhs jūdaisma un Baznīcas kontekstā 1. Mozus grāmatas nozīme, mērķis, un vēsturiskums.	4
2 1. Mozus grāmatas uzbūve. Radīšanas stāsts / stāsti.	4
3 Atkrišana un tās sekas. Divas civilizācijas. Plūdu iemesls un plūdi	8
4 Jaunas civilizācijas sākums. No Šema līdz Ābramam. Dieva apsolījumi. (9–15.n.)	4
5 Ismaēls un Īzaks. (16–26.n.)	4
6 Ēsava un Jēkabs stāsts. (25–36.n.)	4
7 Jāzēpa stāsts. Israēls nonāk Ēģiptē (46–50.n.)	4
8 Seminārs (prezentācija): Ko es zinu par šo Bībeles personu?	4
9 Glābēja dzimšana. Ēģiptes mocības. (2Moz 1–11)	4
10 Iziešana. Ceļš līdz Baušļu saņemšanai (2Moz 12–20)	4
11 Likumi un Derība. Saiešanas telts. (2Moz 12–31)	4
12 Atkrišana un jauns sākums. (32–40)	4
Starppārbaudījums	2
13 3. Mozus grāmatas vieta kanonā un tās nozīme Israēla vēsturē	2
14 “Upuru rokasgrāmata”, VD upuru veidi (3Moz 1–7)	2
15 Priesteru iesvētīšana (8–10)	2
16 Šķīrums starp šķīstu / nešķīstu (3Moz 11–15)	2
17 Izlīguma diena, tās kristoloģiskā nozīme (3Moz 16)	4
18 Šķīrums starp svētu / nesvētu (3Moz 17–22)	2
19 Svētku laiki u.c. īpaši norādījumi (3Moz 23–27)	4
20 Seminārs (prezentācija): Svētuma jēdziens Vecajā Derībā	4
21 4. Mozus grāmatas laiks un darbības vieta. Divas tautas skaitīšanas un to nozīme (4Moz 1–4; 26)	2
22 Sagatavošanās un došanās ceļā (4Moz 5–10)	2
23 Pārbaudījumi un kurnēšanas (4Moz 11–21)	2
24 Bīlēma pravietojumi un turpmākie norādījumi (4Moz 22–36)	4
25 Ievads 5. Mozus grāmatā; Mozus pirmā runa (5Moz 1–4)	4
26 Mozus otrā runa (5–26)	2

Mozus grāmatu eksegēze

27	Mozus trešā runa (5Moz 27–28), ceturtā runa (29–30) un pilnvaru nodošana Jozuam (31–34)	2
Eksāmens		2
<i>KOPĀ</i>		96

Patstāvīgā darba plāns

Nr.	Patstāvīgais darbs	Stundu skaits izpildei
1	Veikt izpēti un sagatavot prezentāciju par izvēlēto VD personu	28
2	Veikt izpēti un sagatavot prezentāciju par svētuma jēdzienu Vecajā Derībā	28
3	Izmantojot docētāja norādītos literatūras avotus sagatavot starppārbaudījuma darbu	44
4	Izmantojot docētāja norādītos literatūras avotus sagatavot atbildes uz jautājumiem	44
<i>KOPĀ</i>		144

Plānoto studiju rezultātu sasniegšanas pārbaude

	Plānotie studiju rezultāti			% no gala vērtējuma
	Zināšanas	Prasmes	Kompetences	
1. prezentācija	+	+		20
2. prezentācija	+	+		20
Starppārbaudījums	+	+	+	30
Eksāmens	+	+	+	30
<i>KOPĀ</i>				100%

Literatūra

Pamatliteratūra

- Luters, Mārtiņš. *1. Mozus grāmatas skaidrojums*. 5 sēj. Rīga: LMF, 2007–2009.
- Walvoord, J. F. & R. B. Zuck (eds.). *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*. Vol. 1. Wheaton, IL: Victor Books, 1985.
- Kleinig, John, W. *Leviticus*. Saint Louis: Concordia Publishing House, 2003.

Papildliteratūra

- Budd, P. J. *Word Biblical Commentary*. Vol. 5: Numbers. Dallas: Word, Incorporated, 1998.
- Čakare, Laila. “Dažas iesakņojušās Vecās Derības interpretācijas”. *Tulkojums – kultūrvēsturisks notikums III. Valsts valodas komisija Raksti 6. sējums*. Rīga: Zinātne, 2014. 23.–34.lpp.
- Čakare, Laila. “Kaina civilizācija: grēka daba un dzīves vērtības”. *Biķeru draudzes avīze*, 2008, 6 (31).
- Christensen, D. L. *Word Biblical Commentary*. Vol. 6A: Deuteronomy 1-11. Dallas: Word,

Incorporated, 1998.

- Hartley, J. E. *Word Biblical Commentary*. Vol. 4: Leviticus. Dallas: Word, Incorporated, 1998.
- Keil, Carl. F. and Delitzsch Franz. *Biblical Commentary on the Old Testament. The Pentateuch*. Tr. J. Martin. Grand Rapids: Eerdmans, 1956.
- Sārnivāra, Ūrass. *Vai Bibelei var uzticēties?* Rīga: Augsburgas institūts, 2001.

Interneta resursi

- <http://www.lmf.lv/wp-content/uploads/2017/12/Pirma-Mozus.pdf>
- <https://enduringword.com/#commentary>
- <http://www.ancienttexts.org/library/mesopotamian/gilgamesh/index.html>